

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. leden van de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Veenendaal, 31 mei 2021

Onderwerp: Inbreng NPV-Zorg voor het leven t.b.v. de schriftelijke inbreng op het Initiatiefwetsvoorstel tot wijziging van Wet afbreking zwangerschap in verband met het afschaffen van de verplichte minimale beraadtermijn voor de afbreking van zwangerschappen.

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Met het oog op het Initiatiefwetsvoorstel tot wijziging van Wet afbreking zwangerschap in verband met het afschaffen van de verplichte minimale beraadtermijn voor de afbreking van zwangerschappen van Kamerlid Rob Jetten, en de mogelijkheid tot 3 juni vragen in te dienen, sturen wij u deze brief.

In 2019-2020 werd in opdracht van de Kamer de tweede evaluatie van de Wet afbreking zwangerschap (Wafz) uitgevoerd. De evaluatie kende een zeer beperkte respons, zowel van vrouwen als van hulpverleners. De selectie van deelnemende vrouwen gebeurde ook door klinieken. De onderzoekers erkennen dat de resultaten mogelijk een vertekend en niet-representatief beeld opleveren. Of de voordelen van de beraadtermijn opwegen tegen de nadelen, is niet onderzocht. Evenmin is de visie van vrouwen op de beraadtermijn onderzocht. Met de tweede evaluatie Wafz is allerm minst aangetoond dat de vaste beraadtermijn een onnodige barrière zou zijn. Daarmee lijkt de aanbeveling rond het bespreekbaar maken van een flexibiliseren van de beraadtermijn eerder opiniërend dan gestoeld op harde wetenschappelijke gegevens.

Inmiddels is de kabinetsreactie naar de Kamer verzonden, maar een inhoudelijk debat over deze tweede evaluatie Wafz vond nog niet plaats. Het wetsvoorstel Jetten loopt onzes inziens zeer op de zaken vooruit. Wij begrijpen dat voor politieke partijen abortus een aangelegen punt kan zijn om inzet op te plegen. Maar juist vanwege de complexiteit van dit onderwerp pleiten wij voor een zorgvuldige benadering. We hebben het immers over de vrouw en haar ongeboren kind die gebaat zijn/recht hebben op zorgvuldigheid ten aanzien van beleid rondom de zorg voor hen. Ook in 2019 eindigden 32.233 zwangerschappen in abortus, een stijging van 4% ten opzichte van het jaar ervoor. Wij erkennen dat de beraadtermijn door vrouwen als een knelpunt kan worden ervaren. Niettemin zijn er steekhoudende argumenten om vast te houden aan een vaste beraadtermijn.

Wij onderbouwen dit met de volgende aandachtspunten:

Postadres
Postbus 178
3900 AD Veenendaal

Bezoekadres
Kerkewijk 115
3904 JA Veenendaal

T (0318) 54 78 88
E info@npvzorg.nl
I npvzorg.nl

Rekeningnummers
Rabobank: NL60 RABO 0365 1443 20
ING bank: NL11 INGB 0004 7118 88

1. Vaste beraadtermijn beschermt ongeborn leven

Doel van de Wafz is om het ongeborn menselijk leven te beschermen en tegelijkertijd hulp te bieden aan vrouwen die onbedoeld zwanger zijn.¹ De Wafz is in onze democratie een procedureel compromis van conflicterende visies. Dat zal niet zomaar veranderen. Gegeven de doelstelling van de wet zal de wetgever zorgvuldigheid in acht moeten nemen om beide doelstellingen van de wet serieus te nemen. Uitbreiding van het recht van de ene groep mag niet ten koste gaan van de rechten, de bescherming en de erkenning van de andere groep. Met het loslaten van de vaste beraadtermijn wordt een belangrijke pijler om ongeborn leven te beschermen, tenietgedaan.

2. Vaste beraadtermijn biedt ruimte voor weloverwogen beslissing

Abortus is onomkeerbaar. De vaste beraadtermijn is een waarborg om te voorkomen dat vrouwen in paniek of overhaast een beslissing nemen, waarvan ze later spijt zouden kunnen krijgen. Uit ervaringsverhalen van vrouwen blijkt dat een abortus (zelfs jaren later nog) heftige gevoelens kan oproepen, waaronder spijt.² De vaste beraadtermijn helpt om te voorkomen dat vrouwen achteraf liever een ander besluit hadden genomen. Uit interviews met hulpverleners blijkt dat relatief veel vrouwen na de beraadtermijn niet op een tweede afspraak verschijnen. Dit kan zijn omdat een vrouw (toch) niet (meer) zwanger blijkt te zijn, omdat ze nog twijfelt, of omdat ze besloten heeft om de zwangerschap uit te dragen. Een weloverwogen, autonome keuze vraagt soms juist om tijd.

3. Vaste beraadtermijn voor elke vrouw

Eén op de tien vrouwen geeft aan dat abortus niet haar eigen keuze was. Eén op de vijf vrouwen zegt dat zij het gevoel had grotendeels richting de keuze voor abortus gestuurd te zijn door mensen in haar omgeving (partner, familie).³ Juist voor deze vrouwen is een beraadtermijn van belang om de begrippen 'vrijwillig' en 'weloverwogen' terecht invulling te geven.

4. Vaste beraadtermijn belangrijk signaleringsmoment

Artsen zijn verplicht vrouwen te informeren over de alternatieven voor abortus, maar dat blijkt in de praktijk lang niet altijd te gebeuren.⁴ De beraadtermijn kan beter worden benut, door de alternatieven te benoemen en in overweging te geven of te zoeken naar andere oplossingen voor problemen waarmee de vrouw kampt. Bij te veel nadruk op zelfbeschikking van de vrouw kunnen onderliggende factoren als druk, dwang, eerwraak of seksueel geweld buiten beeld blijven. Vermoedelijk hebben 10 tot 20 procent van alle vrouwen die een abortus willen op een of andere manier te maken gehad met seksueel geweld, dat nader onderzoek verdient.⁵

5. Zorgverleners overwegend positief over vaste beraadtermijn

Uit de laatstgehouden evaluatie van de abortuswet blijkt dat ruim twee-derde van abortusartsen, gynaecologen en verpleegkundigen (overwegend) positief is over de beraadtermijn. Ze vinden dat de beraadtermijn de gelegenheid biedt om de consequenties van abortus en alternatieven te overdenken. Het voorkomt volgens hen een impulsieve beslissing.⁶ Dit kan alleen als die beraadtermijn verplicht is.

6. Onderzoek naar vaste beraadtermijn ontbreekt

Doelgericht onderzoek hoe ongewenst zwangere vrouwen de vaste beraadtermijn hebben ervaren en of die van invloed geweest is op hun beslissing, ontbreekt. Uit een peiling van Fiom onder vrouwen met een abortuservaring gaf 71% aan dat zij de beraadtermijn nuttig vond.⁷

¹ Wet Afbreking Zwangerschap, artikel 5, lid 2, onderdeel b

² <https://fiom.nl/ongewenst-zwanger/abortusverwerking/jouw-verhaal>. Geraadpleegd 31 mei 2021.

³ <https://fiom.nl/over-fiom/nieuws/reactie-fiom-opiniestuk-linda-voortman>. Geraadpleegd 31 mei 2021.

⁴ Ploem, MC, Krol E, Floor T, Legemaate, H, Gevers, JKM, Winter, HB. Tweede evaluatie Wet afbreking zwangerschap. Den Haag: ZonMw, p. 80.

⁵ www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/er-is-leven-na-abortus.htm. Geraadpleegd 31 mei 2021.

⁶ Ploem, MC, Krol E, Floor T, Legemaate, H, Gevers, JKM, Winter, HB. Tweede evaluatie Wet afbreking zwangerschap. Den Haag: ZonMw, p. 86.

⁷ <https://fiom.nl/kenniscollectie/abortus/onderzoeken/mening-vrouwen-abortuservaring-over-beraadtermijn>. Geraadpleegd 31 mei 2021.

7. Nederlanders steunen verplichte beraadtermijn

Uit recent onafhankelijk onderzoek blijkt dat een ruime meerderheid van de Nederlanders de verplichte beraadtermijn steunt. 62% is het eens met de stelling: 'De regel dat er verplicht 5 dagen bedenktijd zit tussen een verzoek om abortus en de daadwerkelijke abortus vind ik goed.'⁸

8. Beraad- en bedenktijd gangbaar principe

Een beraad- of bedenktijd om de persoon in kwestie te beschermen is een veel voorkomend principe. Burgers hebben bij de aanschaf van een product vaak bedenktijd, zodat zij van hun product of dienst kunnen afzien of erop terug kunnen komen. In de meeste gevallen geldt deze tot 14 dagen, soms zelfs tot een jaar. Zonder abortus ook maar enigszins te willen vergelijken met een financiële transactie, is hier sprake van een ingrijpend en onomkeerbaar life-event dat daarbij passende zorgvuldigheid vraagt.

9. Vaste beraadtermijn in lijn met aanpalend beleid voor ongewenst zwangere vrouw

In opdracht van VWS is voor het ZonMw-programma 2019-2025 'Onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap' 15 miljoen euro beschikbaar gesteld. Preventie van en integrale ondersteuning en zorg bij onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap staan hier centraal. Het is consistent deze kwetsbaarheid van de vrouw blijvend te erkennen en integrale ondersteuning waar nodig te bieden, ook in het besluitvormingsproces.

Slotappèl

Inhoudelijk gezien is er geen enkele reden om de vaste beraadtermijn te schrappen. Integendeel. Er is juist veel draagvlak voor deze termijn, ook onder vrouwen met een abortuservaring. Wij spreken de hoop en verwachting uit dat u met ons de zorg voor moeder en kind vooropzet en dit laat prevaleren boven de ideologische drijfveer om abortus zonder enige rem mogelijk te maken.

De NPV is een christelijke organisatie die opkomt voor de zorg voor het leven en tevens de grootste patiëntenorganisatie van Nederland. Met een bureau van professionals, ruim 50.000 leden en 70 lokale afdelingen met ruim 7.000 vrijwilligers is de NPV actief op de terreinen beleidsbeïnvloeding, advies & toerusting en vrijwillige thuishulp. De NPV onderhoudt een groot netwerk binnen en buiten christelijk Nederland op thema's en projecten rond medische ethiek, met nadruk op begin en einde van het leven (onder andere prenataal onderzoek, zwangerschapsafbreking, palliatieve zorg, euthanasie en het actuele debat rond 'voltooid leven'). Tevens voert de NPV jaarlijks onderzoek uit onder leden en niet-leden naar kennis, opvattingen en ervaringen over actuele medisch ethische thema's.

Hoogachtend,

NPV - Zorg voor het leven

Diederik van Dijk
directeur

Voor meer informatie of bij vragen kunt u contact leggen met Elise van Hoek-Burgerhart, manager Onderzoek & Beleid, evanhoek@npvzorg.nl

⁸ Valk N & Klomp S. Abortus in Nederland. Amsterdam: DirectResearch in opdracht van NPV-Zorg voor het leven; 2021; zie ook <https://www.npvzorg.nl/nieuws/veel-nederlanders-niet-bekend-met-abortusgrens-van-24-weken/>. Geraadpleegd 31 mei 2021.